Contributed by SAP
vrijdag, 02 oktober 2009 - Last Updated vrijdag, 02 oktober 2009

Op 27 september vonden zowel in Duitsland als in Portugal verkiezingen plaats. In beide landen verloren de traditionele sociaal-democratische partijen flink. Hoewel rechts winst boekte behaalden in beide landen partijen links van de sociaal-democratie goede resultaten. Het beste resultaat was er voor het Portugese Linkse Blok dat zijn aantal parlementszetels verdubbelde. We publiceren hier twee korte commentaren op de verkiezingen.

Rechtse coalitie verkozen – de vakbeweging moet het verschil maken

Angela Klein

Een rechtse coalitie van de christendemocraten en de liberale FDP heeft een duidelijke meerderheid gewonnen in de verkiezingen van 27 september. De uitslag is het gevolg van twee factoren: de sociaal-democraten leden hun diepste nederlaag in een algemene verkiezing sinds de oorlog – ze gingen er 11,2 procent op achteruit. Sinds 1949 is de uitslag voor de SDP niet zo laag geweest: 23 procent. De SDP verloor 4,5 miljoen stemmen (uit 45 miljoen kiezers). Van deze 4,5 miljoen mensen stemden er 1,6 miljoen helemaal niet, 780.000 stapten over naar Die Linke, 710.000 naar de Groenen en 620.000 naar de CDU. Die Linke heeft een deel van de aanhang van de SDP overgenomen maar is er niet in geslaagd de bulk van de sociaal-democratische kiezers die helemaal niet gingen stemmen voor zich te winnen.

Deze uitslag brengt de SDP terug in het '30 procent getto' waar Willy Brandt de partij in 1972 uit leidde. Aan de vooravond van de verkiezingen eiste de sociaal-democratische jeugdorganisatie een koerswijziging en het lijkt vrij zeker te zijn dat de SDP nu op alle niveaus open zal staan voor een coalitie met Die Linke. De grootste obstakels voor een rood-rood-groene perspectief van SDP-Die Linke-Groenen op nationaal niveau blijven de standpunten van Die Linke op internationaal gebied. Onder normale politieke omstandigheden – of om het in andere woorden uit te drukken; zolang de burgerij dominant is – is het vrijwel uitgesloten dat de landelijke regering een partij met een anti-NAVO standpunt zal bevatten. Net zoals de Groenen eerder deden moet Die Linke zijn NAVO standpunt wijzigen als het deel wil worden van de federale regering. Conflicten over dit thema binnen Die Linke zijn onvermijdelijk.

De tweede factor is de groei van de FDP. Deze partij behaalde met 14.6 procent hun beste resultaat sinds 1949. De FDP won vooral dankzij de overstap van kiezers die eerder CDU stemden, vooral in Beieren. De Beierse christendemocraten, de CSU, haalden dit keer slechts 41 procent van de stemmen in Beieren waar het eerder de absolute meerderheid bezat. Veel kiezers stemden landelijk op de FDP en voor een CSU kandidaat als afgevaardigde van Beieren. Vanwege het slechte resultaat van de CSU hebben de christendemocraten landelijk een licht verlies van 1,4 procent geleden. Het CSU bolwerk in Beieren is echter al langere tijd aan erosie onderhevig. De FDP heeft juist zijn bolwerken in het zuiden van Duitsland, in Baden-Württemberg en in de meer welvarende delen van Beieren.

In het nieuwe federale parlement zullen de rechtse partijen tegenover een oppositie van SDP, Die Linke en Groenen staan. In principe wordt hierdoor een nieuw sociaal en politiek alternatief mogelijk, een alternatief dat een rol kan spelen in de sociale strijd die het gevolg zal zijn van de onvermijdelijke bezuinigingen. In principe zou Die Linke leiding kunnen geven aan een dergelijk perspectief. De partij is echter verdeeld in een stroming enerzijds die politiek vooral in termen van instituten en zetels ziet en ernaar streeft kapitalisme zo goed mogelijk door de crisis te loodsen en anderzijds een veel kleinere, verdeelde stroming die kapitalisme wil beëindigen. Alles hangt nu af van vakbonden en of zij opnieuw de sociale strijd aan zullen gaan.

Angela Klein is lid van de internationale sozialistische linke (isl), een Duitse organisatie van de Vierde

Internationale, en redacteur van de Sozialistische Zeitung (SoZ).

Doorbraak voor Links Blok in Portugal

Alda Sousa

De Portugese parlementsverkiezingen van 27 september betekenden een verandering van het politieke landschap. De sociaal-democratische Socialistische Partij viel van 45 procent in 2005 naar 36,56 procent, een verlies van meer dan een half miljoen stemmen.

Alhoewel de partij de verkiezingen won vormt ze een minderheid in het parlement en het is de enige partij die vergeleken met 2005 zetels verloor; van 121 naar 96. Dit is het slechtste resultaat voor de SP sinds 1991. De uitslag is het resultaat van het arrogante beleid van een partij met een absolute meerderheid die ervoor koos bankiers te redden van faillissement in plaats van de banken in publieke handen te nemen, het ontslagrecht nog verder versoepelde in een land met bijna 600.000 werklozen – waar de helft van geen werkloosheidsuitkering ontvangt - en de oorlog verklaarde aan leraren en ambtenaren.

De centrum-rechtse PSD won drie zetels ten opzichte van 2005 maar boekte nog steeds een van zijn slechtste resultaten ooit. Vooral de rechtse PP boekte vooruitgang en is nu de op twee na grootste partij. De Communistische Partij is van de derde naar de vijfde plaats gezakt.

Het Linkse Blok heeft de grootste vooruitgang geboekt; het Blok kreeg meer dan half miljoen stemmen (557.109 in een land met iets meer dan 9 miljoen kiesgerechtigden), 192.679 stemmen meer dan in 2005. Het Blok is nu de op drie na grootste partij van Portugal en heeft zijn aantal parlementariërs verdubbelt van 8 naar 16. De vertegenwoordigers komen uit 9 van de 20 districten, 6 vrouwen en 10 mannen.

Het Linkse Blok speelt nu een grotere rol dan ooit tevoren in de Portugese politiek en vooral in de komende sociale strijd. Het Blok heeft de 16 parlementariërs en het vertrouwen van meer dan een half miljoen kiezers gewonnen dankzij aanhoudende campagnes, voortdurend contact met arbeiders en achtergestelde lagen van bevolking en een antikapitalistisch programma dat duidelijk de verschillen met de SP laat zien.

Voor de verkiezingen had het Blok zich drie doelen gezet:

1: Een nieuwe absolute meerderheid van de SP voorkomen
2: meer stemmen halen dan in 2005
3 het aantal parlemenszetels te vergroten

Alle drie deze doelen zijn behaald. Het Links Blok en de Communistische Partij hebben nu meer dan 18 procent van de stemmen in het parlement. Nog nooit waren er zoveel zetels links van de SP. De SP is nu gedwongen om te kiezen tussen de voorstellen van links – zoals het herroepen van de versoepeling van het ontslagrecht en een belasting voor de allerrijksten om sociale voorzieningen te betalen – of het samen met de PP uit voeren van een rechts programma. Het politieke landschap is verder gepolariseerd. De politieke en sociale strijd zal in de komende maand intensiever worden en het Blok is sterker dan ooit. Francisco Louçã, coördinator van het Linkse Blok, bedankte Links Blok stemmers en verklaarde; 'Nooit eerder heeft een partij zo'n vooruitgang geboekt in percentage. Het Links Blok heeft laten zien dat een strijdbaar links alternatief kan winnen'.

Alda Sousa is lid van de nationale leiding van het Links Blok en van de Revolutionair Socialistische

Politieke Associatie (de Portugese sectie van de Vierde Internationale)